

Αξιότιμοι Κύριε Πρύτανη, κύριε Κοσμήτορα, κύριε Πρόεδρε, μέλη της διοίκησης ,
προσκεκλημένοι καθηγητές. συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι,

Αποτελεί ιδιαίτερη χαρά και τιμή για μένα και το Τμήμα το γεγονός αναγόρευσης σε επίτιμη
διδάκτορα του Τμήματος Νοσηλευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Εθνικού και
Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών μιας μεγάλης Κυρίας της Νοσηλευτικής.

Σήμερα τιμάται η καθηγήτρια Betty Ferrell, η επιστήμονας, η ερευνήτρια, η γυναίκα που
επηρέασε με τη σοφία και το πάθος της την Επιστήμη και την Κοινωνία, συμβάλλοντας στην
αναγνώριση των ανυπολόγιστων ευκαιριών για βελτίωση της Ανακουφιστικής Φροντίδας
(ΑΦ) σε ανθρώπους που διαγιγνώσκονται, θεραπεύονται, ζουν, ή πεθαίνουν με σοβαρά
νοσήματα. Είναι ευλογία να συμμετέχεις ενεργά σε τιμητική εκδήλωση που αποδίδεται
επίσημη αναγνώριση μιας χαρισματικής προσωπικότητας με παγκόσμια καταξίωση, μιας
κορυφαίας ερευνήτριας με διεθνή αναγνώριση και τεράστιο έργο, τα οποία δικαιολογούν
απόλυτα την απονομή του σημαντικού αυτού τίτλου.

Η μακρά αξιόλογη πορεία της B. Ferrel την κατατάσσει στην πρωτοπορία των επίλεκτων
μελών που ηγήθηκαν στη δημιουργία και ανάπτυξη ενός νέου προκλητικού επιστημονικού
πεδίου, το οποίο παραμένει υπερβολικά απαιτητικό και επίκαιρο, η ανάπτυξη του οποίου
έχει αδικαιολόγητα καθυστερήσει στη χώρα μας. Είναι αλήθεια ότι αν και το προσδόκιμο
επιβίωσης σε παγκόσμιο επίπεδο αυξάνεται από 67.2 σε 73.5 έτη το 2019, το προσδόκιμο
αυτό-αναφοράς καλής υγείας μειώθηκε από 10 σε 8.6 έτη μεταξύ των ετών 2000 και 2019.
Η ραγδαία επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος δίδει τεράστια έμφαση στους
αναπνευστήρες, στην εντατική τεχνολογική υποστήριξη και ελάχιστη στην ΑΦ. Σήμερα, η
ΑΦ παρέχεται όχι ως φροντίδα στο τέλος της ζωής, αλλά ως επιπρόσθετη γραμμή
υποστήριξης από διεπιστημονική ομάδα σε συνεργασία με τους θεράποντες του ασθενή με
στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ασθενούς – οικογενειακού περιβάλλοντος. Δεν
σχετίζεται με την πρόγνωση, αλλά τις ανάγκες φροντίδας ασθενών και διακρίνεται ως
βασική, γενική και εξειδικευμένη. Είναι κατάλληλη για κάθε ηλικία, κάθε στάδιο μιας
απειλητικής για τη ζωή νόσου και προσφέρεται παράλληλα με την κύρια θεραπεία ως, ΑΦ
υποστηρικτική φροντίδα ή φροντίδα ξενώνα. Αν και κάποιες χώρες έχουν δομές παροχής
ΑΦ, ο ΠΟΥ υπολογίζει ότι μόνο το 14% από όσους την χρειάζονται έχουν πρόσβαση σε
αυτές. Αναφορά της Lancet Commission του 2017 επισημαίνει τις τεράστιες ανισότητες
πρόσβασης σε οπιοειδή, τις τεχνολογικές προόδους και την κατάχρηση παρεμβάσεων στη
νοσοκομειακή περίθαλψη τα οποία δεν μειώνουν και μάλλον αυξάνουν την οδύνη των
ασθενών αλλά και το κόστος παροχής υπηρεσιών υγείας. Η επόμενη αναφορά του 2022
“Bringing death back into life” καλεί τους επιστήμονες υγείας να επανεξετάσουν την αξία
του θανάτου.

Η μελέτη του βιογραφικού της τιμωμένης τεκμηριώνει ότι ανήκει σε εκείνους τους
επιστήμονες που έχει ανάγκη ως πρότυπο η σημερινή κοινωνία. Είναι εκείνοι που δεν
προσπερνούν τις προκλήσεις τις εποχής τους, που εμπνέονται και καθοδηγούνται από τις
διαχρονικές αξίες της αγάπης και μέριμνας για τον Άλλο που υποφέρει, που διακρίνονται
για την αφοσίωση όχι στο καθήκον ως υποχρέωση, αλλά στην προσφορά βοήθειας ως
δώρο. Σε αυτούς ανήκουν και οι ηγέτες της Νοσηλευτικής επιστήμης που υπηρετούν την
ιαματική αξία της φροντίδας στην κλινική πρακτική, την έρευνα και την εκπαίδευση, οι
οποίοι επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στη Φροντίδα, την κρυμμένη ποιότητα των
ανθρωπίνων υπηρεσιών η οποία προσφέρει ή στερεί την ικανοποίηση των ανθρώπων από
τις προσφερόμενες υπηρεσίες φροντίδας υγείας.

Η Φροντίδα είναι η ουσία, ο κεντρικός ενοποιητικός κυρίαρχος τομέας που χαρακτηρίζει τη μοναδικότητα της Νοσηλευτικής επιστήμης. Κι η καθηγήτρια Ferrell γνωρίζει ότι τα φαινόμενα της φροντίδας είναι δύσκολο να εξηγηθούν και χρειάζονται διαφορετικοί τρόποι μελέτης και ανάλυσής τους. Είναι πεπεισμένη ότι η φροντίδα απαιτεί περισσότερο λεπτομερή αξιολόγηση παρά η θεραπεία, γιατί εξακολουθεί να παραμένει καλυμμένη, ενσωματωμένη στη φιλοσοφία των χαρακτηριστικών της. Το 1977, νέα απόφοιτος του Central State University στην Οκλαχόμα αρχικά υπηρετεί στον τομέα νοσηλευτικής ογκολογίας στο νοσοκομείο και στο σπίτι και στη συνέχεια σε ακαδημαϊκές θέσεις στο τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Southern Carolina. Το 1980 λαμβάνει μεταπτυχιακό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο Οκλαχόμα και συνεχίζει με τη λήψη διδακτορικού διπλώματος το 1984 από το Texas Woman's University Denton. Το 2007 επιστρέφει στο Claremont Graduate University για την απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος στη Θεολογία – Ηθική – Κουλτούρα. Το 1989 την βρίσκει Καθηγήτρια, Επιστήμονα, Ερευνήτρια στο Ογκολογικό Κέντρο City of Hope και από το 2012 κατέχει τη θέση διευθύντριας έρευνας του Κέντρου μέχρι σήμερα.

Η Β. Ferrell πιστεύει ότι η έρευνα της ΑΦ δικαιούται δημόσια αναγνώριση και χρηματοδότηση προκειμένου να ερμηνεύσει τα φαινόμενα και να αξιοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο τους διαθέσιμους πόρους. Έχει λάβει πολλαπλές χρηματοδοτήσεις ερευνητικών μελετών με πολλούς σημαντικούς συνεργάτες στους τομείς διαχείρισης πόνου, ποιότητας ζωής και ΑΦ. Επιπλέον, διευθύνει και πολλά άλλα χρηματοδοτούμενα προγράμματα σε ογκολογικά κέντρα. Το τεράστιο ερευνητικό της έργο όχι μόνο σε αριθμό αλλά και ποιότητα συνοδεύεται από αντίστοιχο αξιοθαύμαστο συντακτικό έργο. Στο συγγραφικό έργο της περιλαμβάνονται πάνω από 500 δημοσιεύσεις σε έγκριτα περιοδικά, 93 μονογραφίες και κεφάλαια βιβλίων και 12 βιβλία συμπεριλαμβανομένου του Textbook of Palliative Nursing από τον εκδοτικό οίκο Oxford University Press, το οποίο βρίσκεται στην 6^η έκδοση. Το 2008 εκδίδεται το βιβλίο «Το Υπόφέρειν και οι στόχοι της Νοσηλευτικής» όπου περιγράφονται οι χαρακτηριστικές αντιδράσεις των νοσηλευτών στην οδύνη ασθενών, η αξία της ενεργητικής ακρόασης, της γνήσιας παρουσίας, της επιμελημένης φροντίδας σώματος και άλλες μοναδικές διαστάσεις της σχέσης Νοσηλευτή – Ασθενή/Οικογενειακού περιβάλλοντος.

Τα ερευνητικά αποτελέσματα των μελετών της λαμβάνουν σάρκα και οστά σε consensus committees, guidelines and position papers, από τις επιτροπές όπου προσκαλείται να συμμετέχει. Διετέλεσε συν πρόεδρος του προγράμματος Εθνικής Συναίνεσης για Ποιοτική Ανακουφιστική Φροντίδα των ΗΠΑ και ήταν η κύρια ερευνήτρια στη δημιουργία του προγράμματος End of Life Nursing Education Consortium (ELNEC) το οποίο εισήγαγε το 2000 για την παροχή τεκμηριωμένης κατάρτισης στην ΑΦ για νοσηλευτές και άλλους κλινικούς. Το διεθνές πρόγραμμα κατάρτισης ELNEC έχει μέχρι σήμερα διδαχθεί σε κλινικούς επιστήμονες υγείας, όχι μόνο στις 50 πολιτείες των ΗΠΑ, αλλά και σε 1.4 εκατομμύρια σε 101 χώρες. Η εξέλιξη του αρχικού βασικού εκπαιδευτικού προγράμματος (core curriculum) αφορά στη δημιουργία και άλλων ειδικών προγραμμάτων για ευάλωτους πληθυσμούς (παιδιά, ηλικιωμένους, ασθενείς μονάδων εντατικής θεραπείας) για όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης προπτυχιακή, νέων αποφοίτων, προηγμένης κλινικής πρακτικής που διδάσκονται δια ζώσης και εξ' αποστάσεως.

Στην Ελλάδα το Core Curriculum της ELNEC αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη και τον έλεγχο σε εξ' αποστάσεως πρόγραμμα ΑΦ σε προπτυχιακούς φοιτητές της Νοσηλευτικής που επιβλέπεται ως διδακτορική διατριβή της υποψηφίας νοσηλεύτριας Μ. Δημουλά στο

Τμήμα μας. Είμαστε περήφανοι κι ευγνώμονες στην B. Ferrell για την πρόθυμη αποδοχή της πρόσκλησης μας , πριν ένα χρόνο στο Saltzburg ώστε το Τμήμα Νοσηλευτικής να φιλοξενήσει 4-6 Σεπτεμβρίου 2023 ανάλογο πρόγραμμα για 30 εργαζόμενους νοσηλευτές. Το πρώτο σεμινάριο ELNEC στην Ελλάδα συνδιοργανώθηκε από την ομάδα ELNEC, το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Εξειδικευμένη Ανακουφιστική Φροντίδα και τις Υπηρεσίες ΑΦ «Μέριμνα» και «Γαλιλαία».

Στην πολύχρονη προσφορά της είναι αυτονόητη η συμμετοχή της και η ανάληψη κορυφαίων θέσεων σε ειδικές και διεθνείς επιτροπές, συντακτικές επιτροπές περιοδικών, καθώς και η απονομή διεθνών βραβείων και τιμητικών διακρίσεων λόγω του πολύτιμου έργου της.

Η Betty Ferrell πάνω από 4 δεκαετίες εργάζεται, συνεργάζεται, υποστηρίζει, ενθαρρύνει, ελπίζει για το καλύτερο, οραματίζεται.

Το 2013 ονομάστηκε μία από τους 30 Visioners στον τομέα της Αμερικανικής Ακαδημίας Ξενώνων και Ανακουφιστικής Ιατρικής. Το 2019 εξελέγη μέλος της Εθνικής Ιατρικής Ακαδημίας των ΗΠΑ. Το 2021 η Dr Ferrell τιμήθηκε από την Εταιρία Νοσηλευτικής Ογκολογίας (Oncology Nursing Society) για το συνολικό έργο της επαγγελματικής ζωής (Life Achievement Award) και της απονεμήθηκε ο τίτλος Ζωντανός Θρύλος (Living Legend Award) από την Αμερικανική Νοσηλευτική Ακαδημία (American Nursing Society).

Πέρα από το τεράστιο αναγνωρισμένο έργο της που έχει επηρεάσει την ποιότητα ζωής ανυπολόγιστου αριθμού ανθρώπων που υποφέρουν, παραμένει η μητέρα μιας κόρης, γιαγιά δύο εγγονών, εκλεκτή συνάδελφος και φίλη, μια απόλυτα γνήσια και εξαιρετικά απλή, προσιτή παρουσία, που εξακολουθεί να ενθουσιάζει και να εμπνέει οποιοδήποτε έχει την ευκαιρία να επικοινωνήσει μαζί της.

Γι' αυτό, ένθερμα υποστηρίζουμε την απονομή του τίτλου της Επίτιμης Διδάκτορα και την ευχαριστούμε από καρδιάς για την πολύτιμη προσφορά της στη Νοσηλευτική Επιστήμη και στην Κοινωνία.

Dear Dr Ferrell,

It is an incredible privilege to take this moment to pay heartfelt homage to you.

You have been pithy and enlightening. Your efforts have been consistently focused on building our global community of nursing and non nursing colleagues who are committed to minimizing the suffering with those in treatment and providing expert presence to those at end of life and their families.

I enthusiastically share in the joy of your recognition with all colleagues and the many many nurses, patients and families whom you have supported.

Many congratulations Betty on this very well-deserved honor.

Please join me in honoring this amazing colleague.

Σας ευχαριστώ